

Länsstyrelsen
Gävleborg

Dnr
511-8916-06
00-001-064

Bevarandeplan för *Klibbalreservatet*

Upprättad: 2006-12-15

Namn:	Klibbalreservatet
Områdeskod:	SE0630092
Områdestyp:	SCI (Art- och habitatdirektivet)
Area:	43 ha
Skyddsform:	Naturresevat
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen
Kommun:	Hudiksvall
Mittpunktskoordinat:	1588067/6841334
Markägare:	Sveaskog
Nyttjanderätter:	outrett
Lägesbeskrivning:	20 km OSO Hudiksvall

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1. ALLMÄNT OM NATURA 2000 OCH BEVARANDEPLANER.....	3
1.1 NATURA 2000.....	3
1.2 BEVARANDEPLANER	3
2. BEVARANDESYFTE.....	4
2.1 ÖVERGRIPANDE BEVARANDESYFTE	4
2.2 INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT ART- OCH HABITATDIREKTIVET	4
2.4 BEVARANDEMÅL	4
3. OMRÅDESBESKRIVNING	4
3.1 ALLMÄN OMRÅDESBESKRIVNING	4
3.2 BEVARANDEVÄRDEN SOM EJ ÄR UTPEKADE I EG-DIREKTIVEN	5
4. BESKRIVNING AV NATURTYPER.....	5
4.1 NATURTYPER.....	5
5. HOTBILD	6
5.1 NATURTYPER.....	6
6. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	7
6.1 OMRÅDESSKYDD	7
6.2 SKÖTSELÅTGÄRDER.....	7
7. BEVARANDESTATUS IDAG.....	7
7.1 BEVARANDESTATUS FÖR OMRÅDET	7
7.2 BEVARANDESTATUS FÖR ARTER OCH NATURTYPER	8
8. ÖVERVAKNING OCH UPPFÖLJNING	8

BILAGOR:

ÖVERSIKTSKARTA

1. Allmänt om Natura 2000 och bevarandeplaner

1.1 Natura 2000

Medlemsländerna inom Europeiska Unionen, EU, bygger för närvarande upp ett nätverk av värdefulla naturområden som är av särskilt intresse från naturvårdssynpunkt. Nätverket kallas Natura 2000. Syftet är att värna om vissa naturtyper, arter och deras livsmiljöer som är skyddsvärda ur ett EU-perspektiv. Vissa naturtyper och arter är prioriterade, vilket innebär att extra hänsyn ska tas till dessa.

Skapandet av Natura 2000 är en av EU:s viktigaste åtgärder för att bevara biologisk mångfald. Det är unionens bidrag till förverkligandet av intentionerna i bl.a. Bernkonventionen och konventionen om biologisk mångfald. Natura 2000 har tillkommit med stöd av EG:s art- och habitatdirektiv (Rådets Direktiv 92/43/EEG) samt fågeldirektivet (Rådets Direktiv 79/409/EEG). EG-direktiven är en form av EU-lagar som medlemsstaterna är skyldiga att införliva i det egna regelverket och tillämpa inom landet. Direktiven binder medlemsstaterna till ett visst mål, men ger de nationella myndigheterna rätt att välja hur målen ska uppnås.

Alla områden i Natura 2000-nätverket är av riksintresse enligt 4:e kapitlet Miljöbalken, vilket bland annat innebär att områdets naturvärden får stor tyngd vid prövning av eventuella exploateringsintressen. Dessutom infördes år 2001 en *tillståndplikt* för åtgärder/verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

1.2 Bevarandeplaner

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som bedöms vara nödvändiga utifrån den hotbild som finns. I planen beskrivs även de ekologiska förutsättningar som behövs för att området skall bidra till att upprätthålla arterna och naturtyperna i "gynnsam bevarandestatus". Detta innebär lite förenklat att "ängen ska förbli äng" och att "naturskogen ska fortsätta att vara naturskog", och att arterna ska fortleva i livskraftiga bestånd. Begreppet "gynnsam bevarandestatus" är närmare definierat i habitatdirektivet liksom i Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998: 1252). Bevarandeplanen har flera viktiga funktioner att fylla i den fortgående processen att sköta och förvalta Natura 2000-områden bl.a:

- Underlag för tillståndsprövningar enligt 7 kap 28a- 29 §§ miljöbalken och framtagande av miljökonsekvensbeskrivningar enligt 6 kap miljöbalken.
- Fungera som referensnivå för den framtida, med jämna mellanrum återkommande, övervakningen och uppföljningen av gynnsam bevarandestatus.
- Fungera som *vägledning* för vård- och förvaltningsåtgärder t.ex. skötselplaner, naturvårdsavtal mm.
- Upplysa och kommunicera med olika intressenter t.ex. markägare om vad som ska bevaras och vad som krävs för att nå bevarandemålen.

2. Bevarandesyfte

2.1 Övergripande bevarandesyfte

Huvudsyftet med området är att bevara ett värdefullt skogsområde med stort inslag av lövträd.

2.2 Ingående naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

I tabellerna nedan anges de naturtyper och arter som anmälts inom området. Naturtypernas ungefärliga utbredning framgår av kartbilagan.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Anmäld areal 2004		Bedömd areal 2006	
		Areal (ha)	Andel (%)	Areal (ha)	Andel (%)
9010	*Västlig taiga	30,5	71	30,1	71
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	12	29	9,9	23

* = Prioriterad naturtyp

2.3 Bevarandemål

Bevarandemålen kommer att kompletteras/justeras vartefter ny kunskap tillkommer, t ex via basinventeringen.

9010 *) Västlig taiga

- Utbredningen av västlig taiga är minst 30,1 ha.
- Trädskiktet är flerskiktat och har naturlig förnygring.
- Andelen lövträd utgör minst X % av det totala trädbeståndet.
- Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier finns i området.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. Uppföljningsbara arter och förekomstnivåer för området fastställs efter genomförd basinventering.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

- Utbredningen av naturtypen är minst 9,9 ha.
- Naturlig hydrologisk regim råder.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. Uppföljningsbara arter och förekomstnivåer för området fastställs efter genomförd basinventering.

3. Områdesbeskrivning

3.1 Allmän områdesbeskrivning

Områdets naturtyper varierar alltifrån torra blockiga bergspartier till friska bördiga moräner, sedimentområden och blandmyrar.

Skogen inom området domineras av blandskogsbestånd, såväl löv- som barrdominerade.

Lövet domineras av asp och björk med inslag av klibbal, sälg och gran.

Skogens ålder är i allmänhet omkring 105 år och växer på mycket bördig mark. Denna bördighet orsakas troligen av att lätttröligt markvatten tillför näring från de underliggande skalgrusbankarna.

Inom området finns flera olika vegetationstyper, i den södra delen finns en frisk, lövdominerad, gles blandskog av blåbärstyp med mest björk och asp.

I den västra delen finns frodig lövskog av hög- och lågörtstyp.

I den norra delen finns delvis sumpbarrskog av fuktig ristyp och i de centrala delarna, impediment med berg i dagen och stora block, där ett glest blandbestånd med vårtbjörk dominerar.

I reservatet ingår också Fräkenmyran (i nordöstra delen) och Vedmarksmyran (i södra delen). Skogen är endast svagt påverkad av röjning och gallring. I områdets norra del finns ett äldre dikessystem.

3.2 Bevarandevärden som ej är utpekade i EG-direktiven

Floran i reservatet är mycket rik med arter som skogssvingel, dvärghäxört, myskmadra och lundstjärnblomma.

Stora delar av Hornslandet ingår i Sveaskogs ”Ekopark Hornslandet”.

4. Beskrivning av naturtyper och arter

4.1 Naturtyper

Västlig taiga (9010)

Definition av naturtypen:

Förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska barrträd och triviala lövträd, dock inte fjällbjörk.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Karaktärsarter: tall, gran, björk och asp samt andra inhemska trädslag som inslag i trädskiktet, lingon, mjölon, ljung, blåbär, kråkbär, kruståtel, harsyra, ekorrbär, ängskovall, skogsstjärna och knärot, väggmossa, husmossa, kammossa, kvastmossor och ren- och bägarlavar.

Ekologiska förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

Naturtypen finns främst i områdets centrala delar och domineras av blandskogsbestånd, såväl löv- som barrdominerade. Skogen är svagt påverkad av röjning och gallring, men uppvisar ändå ett flertal av de strukturer man förväntas finna i Västlig taiga och den hyser en rik flora. Naturtypen bedöms därför ha goda förutsättningar för gynnsam bevarandestatus. I

klibbalbeståndet i centrala och östra delen kan åtgärder bli nödvändiga för att förhindra alltför omfattande inväxning av gran.

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)

Naturtypen är heterogen och omfattar mossar och kärr, fattiga till intermediära, öppna eller mycket glest trädbevuxna myrar. De myrtyper eller myrelement som kan inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) kärr, sluttande (soligena; lutning >3%) kärr – i synnerhet backkärr (lutning >8%) – samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäckets djup är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som p.g.a. luftvävning i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja, inkluderas oavsett torvdjup. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar. Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30 % krontäckning.

Två undergrupper kan urskiljas:

- Svagt välvda mossar
- Kärr och gungflyn (kan indelas i fattiga och intermediära för uppföljningen)

Ekologiska förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

Naturtypen finns främst representerad i södra delen av området genom Vedmarksmyran. I nordvästra delen ingår en liten del av naturtypen. Genom Fräkenmyran i nordöstra delen av området går ett äldre dikessystem vilket gör att den inte kan räknas in i naturtypen. Myrarnas hydrologi och hydrokemi får inte påverkas genom t.ex. dikning eller körning på otjälad mark. Naturtypen bedöms ha gynnsam bevarandestatus, främst genom den opåverkade Vedmarksmyran.

5. Hotbild

Vid beskrivandet av saker som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridda miljöbelastningar kan inte lösas genom skydd eller skötselåtgärder.

Att en åtgärd är angiven som hot gör att man ska vara extra uppmärksam. Åtgärden kan vara tillståndspliktig. Hur och var i området åtgärden utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om åtgärden påverkar området på ett betydande sätt eller inte, dvs är tillståndspliktig eller inte.

Området är avsatt som naturreservat och är därigenom skyddat mot de flesta åtgärder, t.ex. skogsbruk och anläggning av väg i området, som har bedömts kunna skada dess naturvärden. Om nuvarande skyddsstatus ändras kan dock hotbilden förändras.

5.1 Naturtyper

Tabell 2. Hot mot ingående naturtyper

Naturtyp	Hot
Västlig taiga (9010)	<ul style="list-style-type: none">• Markavvattning eller skyddsdikning i eller utanför området som påverkar markhydrologin.• Exploatering för samhällsbyggande av olika former.• Olika former av skogsbruk.• Granetablering i lövdominerade eller luckiga delar

	<ul style="list-style-type: none"> • Ett för hårt viltbetetryck kan leda till vegetationsförändringar, t ex förhindring av lövetablering. • Spridning av kalk, aska och gödningsämnen ger förändringar på vegetationens artsammansättning.
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	<ul style="list-style-type: none"> • Markavvattning eller skyddsdikning i eller utanför området som påverkar hydrologin eller hydrokemi på ett negativt sätt. • Avverkning i direkt anslutning till myrarna kan innebära att näringsämnen och tungmetaller läcker ut på myren och att de hydrologiska förhållandena ändras. • Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. • Spridning av kalk, aska och gödningsämnen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. • Dikning och andra avvattningsåtgärder kan påverka habitatets vattenbalans på ett negativt sätt.

6. Bevarandeåtgärder

6.1 Områdesskydd

En del av området avsattes som domänreservat 1957 och utvidgades 1989. År 1996 ombildades domänreservatet till naturreservat och det klassas idag som ett riksintresse för naturvård. Ytterligare skydd bedöms ej vara aktuellt.

Reservatsföreskrifterna förhindrar verksamheter och aktiviteter som skulle kunna orsaka skada på området och dess värden.

Det är även förbjudet att framföra motorfordon, tälta och att göra upp eld.

6.2 Skötselåtgärder

Bevarandemålen för reservatet överensstämmer med bevarandemålen för Natura 2000-området, och skötselåtgärderna nedan är desamma som i skötselplanen. I övrigt gäller föreskrifterna i reservatsbeslutet

Västlig taiga (9010)

Löpande skötsel:

- I huvudsak fri utveckling.
- Om granuppslag på sikt kan komma att hota klibbalsbeståndet bör gran avverkas så att klibbalen gynnas.

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)

Löpande skötsel:

- Fri utveckling.

7. Bevarandestatus idag

7.1 Bevarandestatus för området

Bevarandestatusen för områdets naturtyper som helhet bedöms vara gynnsam. Dock är inte Fräkenmyran i nordöstra delen inräknad som naturtyp eftersom den är dikad. Vedmarksmyran är dock opåverkad och naturtypen bedöms därför som gynnsam. Skogen är endast svagt påverkad av röjning och gallring och bedöms ha gynnsam bevarandestatus.

7.2 Bevarandestatus för naturtyperna

Tabell 3. Bevarandestatus hos ingående naturtyper

Naturtyp	Bevarandestatus
Västlig taiga (9010)	Gynnsam
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	Gynnsam

8. Övervakning och uppföljning

Övervakning och uppföljning av områdets utpekade naturvärden kommer att följas upp inom ramen för ett nationellt uppföljningsprojekt.

Referenser

Beslut om bildande av naturreservatet Klibbalreservatets domänreservat (Dnr 231-6212-95, 00-001-050, 84-222)

